

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 653/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného KRASKO Legal, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6Tos/117/2025 zo 17. júla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 31. októbra 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so zákazom mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6Tos/117/2025 zo 17. júla 2025. Sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, priznal mu primerané finančné zadostučinenie vo výške 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ doručil 1. apríla 2025 Okresnému súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) žiadosť o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 3T/31/2020 zo 4. septembra 2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 3T/31/2020 zo 6. decembra 2022 a v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Tos/22/2023 zo 6. júna 2023 vo výmere 28 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon

trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia za prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 Trestného zákona. Okresný súd návrh sťažovateľa podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona a § 415 ods. 1 Trestného poriadku zamietol. Krajský súd uznesením sp. zn. 6Tos/117/2025 zo 17. júla 2025 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažovateľom podanú sťažnosť.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti rozporuje právne závery krajského súdu pri posúdení splnenia materiálnych podmienok na rozhodnutie o jeho žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré vychádzajú len z jeho trestnej minulosti a v súhrne nie sú riadne, presvedčivo a logicky odôvodnené. Krajský súd v napadnutom uznesení v rámci skúmania predpokladov vedenia riadneho života v budúcnosti neprihliadol na iné skutočnosti okrem tých, ktoré spočívali v jeho trestnej minulosti vrátane spôsobu života pred jeho odsúdením, čo je v rozpore s § 66 ods. 1 Trestného zákona, čím tak vytvoril prísnejšiu právnu úpravu podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody pre recidivistov než pre osoby, ktoré vo výkone trestu neboli. Pri hodnotení splnenia materiálnej podmienky jeho polepšenia neprihliadol na aktuálne poznatky o jeho osobe ako odsúdeného spočívajúce vo vývoji jeho osobnosti, správaní počas výkonu trestu odňatia slobody a predovšetkým neprihliadol na prostredie, v ktorom sa ocitne po prípadnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, vrátane príslubu zamestnania alebo ubytovania po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody za súčasného podrobenia sa ďalším možným obmedzeniam ako okolnostiam spojeným s rozhodnutím o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Podľa sťažovateľa je napadnuté uznesenie krajského súdu aj v rozpore s vôľou zákonodarcu, keďže účelom zákona nebolo vylúčiť možnosť podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody pre určitú skupinu odsúdených alebo určité druhy trestných činov, pričom ako odsúdený ani nevie, akým ďalším spôsobom by v jeho prípade bolo možné osvedčiť splnenie všetkých podmienok potrebných na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Sťažovateľ prízvukuje, že mu ako odsúdenému musí byť známe, aké podmienky musí splniť na to, aby mohlo byť jeho žiadosti o podmiennečné prepustenie vyhovené, pričom ak dôvodom jeho neprepustenia má byť trestná minulosť, ktorú nie je možné zmeniť, tak taká podmienka prepustenia je nesplniteľná, teda (interpretačne) akoby ani neexistovala.

4. Svoju trestnú minulosť ani aktuálne a ani do budúca už sťažovateľ nevie ovplyvniť, čím je tak absolútne vylúčená možnosť vôbec sa domáhať podmiennečného prepustenia. Zároveň považuje za neudržateľný právny názor krajského súdu, podľa ktorého sa správa ústavne konformným spôsobom a dodržiava ústavný poriadok len preto, lebo sa v ňom nachádza opakovane, preto jeho dobré správanie nie je výrazom skutočného polepšenia.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Predmetom ústavnej sťažnosti je porušenie sťažovateľom označených základných práv napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý mal arbitrárnym spôsobom posúdiť splnenie dvoch materiálnych podmienok na jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, a to že plnením svojich povinností a svojím správaním počas výkonu trestu preukázal polepšenie a vedenie riadneho života do budúca.

6. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov v rámci im zverených kompetencií legislatívne vymedzených. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

8. Zároveň každý má teda právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), alebo závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

9. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva: Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

10. Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

11. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) vo všeobecnosti uznáva veľmi vysokú mieru autonómie všeobecného súdu pri rozhodovaní o splnení podmienok na podmienenečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, je však povolaný zasiahnuť v takých prípadoch, ak je zvolený výklad všeobecných súdov výrazom zjavného faktického omylu či logického excesu.

II.1. Napadnuté uznesenie krajského súdu:

12. Krajský súd v napadnutom uznesení v súhrne svojich úvah dospel k záveru, že sťažovateľ z troch podmienok potrebných na vyhoviecie jeho žiadosti o podmiennečné prepustenie splnil len jednu formálnu podmienku, a to vykonanie príslušnej časti trestu, pričom poukazom na trestnú minulosť sťažovateľa v spojení s nesplnením prvej materiálnej podmienky konštatoval, že nie je možné zaručiť, že po prípadnom podmiennečnom prepustení bude viesť riadny život, keďže riziko jeho budúcej recidívy prevažuje nad očakávaním riadneho vedenia života, v dôsledku čoho tak ani druhú materiálnu podmienku na podmiennečné prepustenie nie je možné považovať za splnenú. Súčasne krajský súd pripomenul, že podmiennečné prepustenie je na mieste len v prípade, ak vzhľadom na všetky okolnosti, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Ani vykonaním trestu odňatia slobody, samozrejme, automaticky nepominie obava, že sa odsúdený dopustí ďalšej trestnej činnosti, avšak účel trestu v podobe ochrany spoločnosti bude lepšie zabezpečený, pokiaľ odsúdený vykoná trest, pretože existuje predpoklad, že vykonaním celého trestu bude ponaučenie pre odsúdeného a jeho rešpektovanie právnych predpisov lepšie zabezpečené, a tým aj účel trestu bude v čo najväčšej miere naplnený. Podľa krajského súdu je náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu sťažovateľa ako odsúdeného možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom jeho podmiennečným prepustením z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných prvkov účelu trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

13. K nesplneniu prvej materiálnej podmienky spočívajúcej v tom, že odsúdený plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie, krajský súd vo všeobecnej rovine ozrejmil, že nie každý aspekt správania, splnená alebo nesplnená povinnosť odsúdeného znamená jeho polepšenie či nepolepšenie. Rovnako tak ani počet získaných disciplinárnych odmien a uložených disciplinárnych trestov bez uvedenia, za čo boli uložené, nemá výpovednú hodnotu z hľadiska polepšenia a nápravy. Primárne je tak podľa krajského súdu potrebné hodnotiť, za čo boli odsúdenému uložené disciplinárne odmeny a tresty, a nie koľko mu ich bolo uložených, keď platí, že každý odsúdený žiadajúci o podmiennečné prepustenie by spravidla mal získať aspoň nejakú disciplinárnu odmenu. Napokon je krajský súd toho názoru, že pri posudzovaní splnenia podmienky polepšenia je potrebné reflektovať celý priebeh výkonu trestu a vývoj odsúdeného v tomto priebehu, pretože ak odsúdený v prvotnej fáze výkonu trestu preukazoval známky polepšenia, ale v dobe predchádzajúcej rozhodnutiu o podmiennečnom prepustení sa správal opačným spôsobom, súd také správanie odsúdeného nevyhodnotí ako jeho polepšenie (a, naopak, ani neplnenie povinností v začiatku výkonu trestu nevyhnutne neznamená, že sa odsúdený nepolepší neskôr).

14. V konkrétnostiach krajský súd konštatoval, že sťažovateľovi ako odsúdenému bola uložená jedna disciplinárna odmena a z hodnotenia ústavu vyplýva, že jeho správanie je na požadovanej úrovni a bezproblémové, čo ale podľa krajského súdu nie je prejavom jeho polepšenia, ale len formálneho prispôsobenia sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, pričom uvedené je aj povinnosťou odsúdenej osoby. Podľa krajského súdu odsúdený nevyvíja dostatočne aktívnu snahu po akýchkoľvek ďalších dostupných aktivitách vo výkone trestu v ústave, ktoré sú mimo

rámca plnenia jeho povinností ako odsúdenej osoby, ale len dodržiava pravidlá, resp. režim výkonu trestu, čo je ale elementárna povinnosť každého väzňa a čo sa následne odzrkadlilo v získanej disciplinárnej odmene. Podľa krajského súdu by polepseniu sťažovateľa ako odsúdeného nasvedčovala tá skutočnosť, ak by sa sám dobrovoľne zúčastňoval programov určených na predchádzanie trestnej činnosti, pomocou ktorých by rozpoznal okolnosti, ktoré v minulosti prispeli k tomu, že páchal trestnú činnosť, alebo by sám iniciatívne zlepšoval svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa v spoločnosti, čo ale nebolo v priebehu výkonu trestu zaznamenané. Podľa krajského súdu predstavuje polepsenie vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje v jeho správaní, pričom však dobré správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody samo osebe automaticky neznamená, že sa polepšil, pretože môže byť aj výlučným prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie väznice, keď nejde o náznak skutočných zmien osobnosti odsúdeného, v dôsledku čoho o polepsení páchatel'a nevytvorí ani počet disciplinárnych odmien. Krajský súd navyše zdôraznil, že sťažovateľ získal disciplinárnu odmenu krátko po tom, ako podal žiadosť o podmienené prepustenie, teda v čase, keď si pravdepodobne uvedomoval jej možný pozitívny vplyv na posúdenie tejto žiadosti. Krajský súd prízvukoval, že ak sa plnenie povinností odsúdeným nepremietne do disciplinárnych odmien, tak potom možno konštatovať, že ide o bežný a zákonom požadovaný vzorec správania odsúdeného nijak nevymykajúceho sa z priemeru a nie je v ňom možno badať žiadnu snahu o polepsenie. Obzvlášť v prípade skúsenejšieho recidivujúceho odsúdeného je potrebné, aby pomer disciplinárnych odmien k disciplinárnym trestom bol výraznejší v prospech odmien, čo ale v prípade sťažovateľa nenastalo. Pri posúdení splnenia prvej materiálnej podmienky umožňujúcej vyhovieť žiadosti sťažovateľa ako odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody krajský súd uzavrel, že sa za doterajší pobyt za mrežami nezbavil záporných vlastností, charakterových čŕt, sklonov a zlých návykov, ktoré ho viedli k spáchaniu trestného činu, za ktorý bol odsúdený, resp. ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin, a to aj napriek už predtým nariadenému výkonu trestu odňatia slobody a poskytnutej šanci v podobe podmieneného prepustenia.

15. Vo vzťahu k splneniu druhej materiálnej podmienky týkajúcej sa prognózy vedenia riadneho života do budúca, krajský súd pripomenul, že ak u sťažovateľa ako odsúdeného nenastalo v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody žiadne reálne polepsenie, tak nemožno dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, keďže polepsenie odsúdeného je esenciálnou zložkou vyvodenia predpokladu, že odsúdený bude schopný viesť po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody riadny život. Teda od sťažovateľa ako odsúdeného nemožno dôvodne očakávať vedenie riadneho života v budúcnosti, pokiaľ nemožno konštatovať jeho polepsenie už počas výkonu trestu.

16. V konkrétnostiach krajský súd rozvinul, že sťažovateľ na verejnom zasadnutí síce ozrejmil okolnosti, ktoré ho viedli k protiprávnej činnosti, ale nevysvetlil, ako na tieto okolnosti nazerá s odstupom času vrátane toho, či k nim zaujal kritický postoj s cieľom do budúca sa ich vyvarovať a eliminovať tak páchanie činnosti. Podľa krajského súdu sťažovateľ len ľutoval spáchanie trestnej činnosti so zdôvodnením jej páchania v snahe zlepšenia si svojej majetkovej situácie a s konštatovaním svojej snahy ju nepáchať v budúcom časovom období. Krajský súd oproti formálnemu postoju sťažovateľa zvýraznil jeho trestnú minulosť spočívajúcu

v opakovanom páchaní majetkovej trestnej činnosti, na podklade čoho identifikoval u sťažovateľa sa vyskytujúci problém „rešpektovať zákonom chránené právo nesiahat' na cudzí majetok“. Krajský súd v naznačenom smere podrobil kritike sťažovateľom len formálne vyjadrený postoj k jeho trestnej činnosti, keď, naopak, zvýraznil, že jednou zo zásad výkonu trestu je podpora zaujatia kritického postoja odsúdeného k spáchanej trestnej činnosti, ktorá má napomôcť jeho resocializácii a je základnou podmienkou pre možnosť resocializačnej zmeny, keďže stotožnenie sa odsúdeného so správnosťou, zákonnosťou a spravodlivosťou jeho odsúdenia je nevyhnutnou súčasťou jeho premeny, uvedomenia si jeho protiprávneho konania a dosiahnutia polepšenia. Práve absentujúci kritický postoj sťažovateľa k vlastnej trestnej činnosti je jedným z absentujúcich prvkov preukázania jeho polepšenia.

17. Krajský súd nespochybnil zaradenie sa sťažovateľa ako odsúdeného do pracovnej činnosti, jeho pracovnú morálku, plnenie pracovných povinností na požadovanej úrovni, za čo bol aj disciplinárne odmenený, avšak z hodnotenia riaditeľa ústavu nevyplýva, že by sa zapojil do rekvalifikačného kurzu alebo iných foriem vzdelávania, čo by bolo dôkazom jeho snahy aktívne zlepšiť svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa po prepustení z výkonu trestu v spoločnosti.

18. Následne krajský súd výkladovo ozrejmil, že v prípade očakávania vedenia riadneho života sú možné dve alternatívy, a to očakávanie vedenia riadneho života pochádzajúce od samotného odsúdeného alebo prijatie záruky za dovŕšenie jeho nápravy. V oboch prípadoch sa predpokladá, že pozitívny proces, ktorý bol začatý v priebehu výkonu trestu odňatia slobody a ktorý nasvedčuje premene odsúdeného, bude pokračovať aj po jeho prepustení, pričom stopercentné presvedčenie v danom smere nie je možné dosiahnuť. Očakávanie vedenia riadneho života je tak zo svojej podstaty len predpokladom pravdepodobnostným, ktorý je možné ustáliť zhodnotením osoby odsúdeného a celého jeho doterajšieho života vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, ktoré viedlo k jeho spáchaniu, ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Podľa krajského súdu je teda posúdenie otázky novej recidívy vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní miery tejto pravdepodobnosti je potrebné vychádzať z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí najmä predchádzajúci spôsob života odsúdeného a jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti, ktoré je možné ustáliť aj prihliadnutím na zahladenú trestnú činnosť odsúdeného, keďže zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel' trestný čin spáchal.

19. Krajský súd, vychádzajúc z predostretých podkladových východísk, poukázal v prvom rade na odpis registra trestov sťažovateľa, podľa ktorého bol 11-krát odsúdený za rôznorodú trestnú činnosť ako „opakovane neoprávnené vyrobenie a používanie elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty, opakovane marenie výkonu úradného rozhodnutia, kapitálový podvod, opakovane zanedbanie povinnej výživy, usmrtenie, sprenevera a opakovane podvod“. Z tohto prehľadu je podľa krajského súdu zrejmé, že sťažovateľ pácha trestnú činnosť „od roku 2005 intenzívne s pomerne krátkymi časovými odstupmi (trestné veci z rokov 2005 opakovane, 2007, 2009, 2013, 2016, 2019 opakovane, 2020 opakovane, 2024) až do jeho súčasného umiestnenia vo výkone trestu, pričom mu boli ukladané spočiatku podmienené tresty, v dvoch prípadoch mu bolo upustené od uloženia súhrnného trestu a nepodmienečné tresty.“. S ohľadom na rôznorodé postihy sťažovateľa za spáchanú trestnú činnosť je krajský súd toho názoru,

že sťažovateľovi bola v minulosti opakovane „poskytnutá šanca, aby preukázal svoje polepšenie, jednak v podobe podmiennečných trestov - pričom vo viacerých prípadoch v skúšobnej dobe nevedol riadny život a bol mu nariadený výkon trestu a tiež v podobe podmiennečného prepustenia, v rámci ktorého si síce dokázal vytvoriť podmienky na osvedčenie sa, čo mu však dlho nevydržalo a naďalej pokračoval v páchaní protiprávnej činnosti.“.

20. V ďalšom krajský súd hodnotil prognózu vedenia riadneho života sťažovateľa s ohľadom na spôsob jeho života v čase pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody, pričom zistil, že aj napriek tomu, že sťažovateľ vykonával činnosť finančného poradcu v oblasti poisťovníctva, počas tejto doby chcel zlepšiť svoju finančnú situáciu páchaním majetkovej trestnej činnosti.

21. Krajský súd v rámci posúdenia prognózy vedenia riadneho života poukázal aj na nesplnenie povinnosti sťažovateľa ako odsúdeného páchatel'a majetkovej trestnej činnosti (prečin podvodu podľa § 221 ods. 2 Trestného zákona) nahradiť škodu spôsobenú trestným činom, v dôsledku nesplnenia ktorej došlo v konečnom dôsledku aj k nariadeniu výkonu trestu odňatia slobody, ktorý sťažovateľ v čase podania žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vykonáva. Krajský súd sa v tejto súvislosti exaktne vyjadril, že „bolo povinnosťou odsúdeného svoje záväzky riadne splniť, čo sa však v súdom požadovanej dobe nestalo.“.

22. Napokon krajský súd poukázal aj na závery vyplývajúce z hodnotenia sťažovateľa ako odsúdeného, ktoré bolo vypracované riaditeľom ústavu, v ktorom vykonáva trest odňatia slobody a v ktorom riaditeľ ústavu určil, resp. zhodnotil resocializačnú prognózu sťažovateľa ako menej priaznivú so stredným rizikom recidívy trestnej činnosti.

23. V závere sa krajský súd vyjadril aj k osobným pomerom sťažovateľa a ním deklarovanej snahe zabezpečiť starostlivosť o rodinu a predovšetkým o maloletého syna, a to v tom smere, že ani táto skutočnosť nie je spôsobilá u neho rozptýliť riziko možnej recidívy nad mieru potrebnú pre pozitívne rozhodnutie o jeho návrhu. Napriek tomu, že sťažovateľ je otcom niekoľkých maloletých detí, starostlivosť o ne mu nezabránila „zmeniť životný štýl kriminálnika“, pričom samotné dopady výkonu trestu na rodinu mal sťažovateľ zväžiť skôr, ako páchal trestnú činnosť, a to i po uplatnení najprísnejšej trestnoprávnej represie (trest odňatia slobody) v minulosti. V nadväznosti na uvedené potom krajský súd uzavrel, že ani sťažovateľom predostretá potreba zabezpečenia jeho rodiny a v tomto smere zabezpečené bývanie a zamestnanie nevyklúčujú nad mieru rozumnej pochybnosti možnosť páchania trestnej činnosti v budúcnosti. Tento záver krajského súdu bol umocnený aj jeho zistením, podľa ktorého aj napriek výkonu zamestnania a z neho plynúceho príjmu sa sťažovateľ dopúšťal trestnej činnosti majetkového charakteru s cieľom zabezpečenia si finančných prostriedkov.

24. S ohľadom na všetky uvedené skutočnosti bol krajský súd toho názoru, že sťažovateľovi presvedčivo zdôvodnil nesplnenie zákonných podmienok na jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, pričom len samotná skutočnosť, že sa nestotožnil s jeho názorovou líniou, nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý proces.

II.2. Posúdenie vecí:

25. Ústavný súd na úvod pripomína, že z ústavy nevyplýva základné právo na to, aby bolo žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovie (III. ÚS 355/2021). Aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený nemá automatický nárok. K podmiennečnému prepusteniu odsúdeného môže súd pristúpiť len vtedy, ak vykonané dokazovanie vedie k spoľahlivému záveru, že u odsúdeného boli splnené zákonom stanovené podmienky, a to formálneho, ako aj materiálneho charakteru. Formálnou podmienkou podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je vykonanie zákonom stanovenej časti uloženého trestu. Materiálnymi podmienkami je potrebné rozumieť v prvom rade preukázanie polepšenia odsúdeného a v druhom rade preukázanie skutočnosti, že je možné od odsúdeného dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život (4 Urtos 6/2019, 4 Urtos 3/2020).

26. Posúdenie splnenia zákonných podmienok podmiennečného prepustenia je vecou sudcovskej úvahy. Uvedenému nasvedčuje aj samotná formulácia § 66 ods. 1 Trestného zákona, v zmysle ktorého súd *môže* odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak sú na to splnené tam uvedené podmienky. Z Trestného zákona (§ 66 a nasl.) možno vyvodíť tri podmienky podmiennečného prepustenia, a to ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie; môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a vykonanie časti trestu. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva (I. ÚS 509/2022). Pre účely preskúmania, či sú splnené prvé dve podmienky, je nevyhnutné, aby si všeobecné súdy zabezpečili dostatok podkladov, z ktorých by bolo možné s čo najväčšou mierou pravdepodobnosti usúdiť, či doterajší výkon trestu splnil svoj účel so záverom, či došlo ku skutočnému polepšeniu a k náprave odsúdeného.

27. Východisko právneho posúdenia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti spočíva v zhodnotení úvah krajského súdu, ktoré ho viedli k splneniu či nesplneniu materiálnych podmienok podmieniujúcich jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, keďže splnenie podmienky potrebnej doby výkonu trestu má čisto len formálny (numerický) charakter. Krajský súd dospel k záveru o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody na podklade nesplnenia obidvoch materiálnych podmienok, ktoré zmysluplne prepojil. Ústavný súd nesúhlasí s právnym názorom sťažovateľa o tom, že sa krajský súd arbitrárne vysporiadal so zdôvodnením nesplnenia materiálnej podmienky spočívajúcej v jeho polepšení počas doby výkonu trestu odňatia slobody, keďže tento súd svoj záver riadne a presvedčivo odôvodnil. Krajský súd poukazom na teoretické východiská ozrejmil, že sťažovateľ už počas doby výkonu trestu odňatia slobody nepreukázal polepšenie, resp. takú mieru polepšenia, ktorá by umožňovala prijať celkový záver o jeho náprave už počas doby výkonu trestu. Tento svoj názor odôvodnil výlučným dodržiavaním ústavného režimu sťažovateľom a riadnym výkonom práce/pracovných povinností, čo je ale základnou povinnosťou každej odsúdenej osoby vo výkone trestu odňatia slobody. Naopak, krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ neprejavil žiadny záujem o resocializačné kurzy alebo kvalifikačné vzdelávanie, ktoré predstavujú určitý nadštandard nad bežnými režimovými povinnosťami odsúdenej osoby v ústave a prostredníctvom ktorých by

mohol nielen zvyšovať úroveň svojich zručností potrebných pre budúce pracovné uplatnenie, ale aj umožňujúcich získať lepší prístup k pochopeniu dôvodov páchania trestnej činnosti vrátane osvojenia si kritického postoja k nej, čo predstavuje určitý kvalifikačný predpoklad k jej vnútornému odsúdeniu, a to o to viac, že sám je niekoľkonásobným recidivistom. Krajský súd práve v tomto ohľade sťažovateľovi vytkol zaujatie len formálne kritického postoja bez bližšieho rozvedenia svojich úvah napríklad o tom, prečo svoju doterajšiu kriminálnu minulosť odsudzuje, teda uvedenia konkrétnych skutočností, z ktorých by bolo možné čitateľným spôsobom dekodovať jeho vnútorný postoj a predovšetkým snahu o úprimne prejavenu ľútosť nad recidívnym spôsobom páchanej trestnej činnosti. Inými slovami, aj absentujúci kritický postoj sťažovateľa k vlastnej trestnej činnosti bol jedným z chýbajúcich prvkov preukázania jeho polepšenia. Za dôkaz polepšenia krajský súd nepovažoval ani sťažovateľovi udelenú (jednu) disciplinárnu odmenu, keďže (i) túto získal v krátkom čase po podaní žiadosti o podmienčné prepustenie, (ii) bola následkom len dodržiavania ústavného režimu, ktorý je sťažovateľovi ako osobe už v minulosti vykonávajúcej nepodmienečný trest odňatia slobody dobre známy, a (iii) s ohľadom na to, že je recidivistom, mal byť pomer medzi udelenými odmenami a trestami výraznejší s dominujúcou prevahou odmien, keď numericky len jedna udelená odmena nebola postačujúca. Z predostretého výpočtu je pre ústavný súd zrejmé, že krajský súd založil svoj záver o nesplnení podmienky polepšenia sťažovateľa po výkone polovice uloženého trestu odňatia slobody na konkrétnych skutočnostiach, ktoré hodnotil v kontexte všeobecných východísk určujúcich mantinely súdnej úvahy.

28. Krajský súd následne hodnotil splnenie druhej materiálnej podmienky podmienčného prepustenia, a to prognózu vedenia riadneho života do budúca (ako už bolo uvedené, v kontexte nedostatku jeho polepšenia). Krajský súd už v úvode poznamenal, že prognóza vedenia riadneho života sa odvíja od identifikovaného stavu polepšenia, keďže stav polepšenia, ktorý započal už počas doby výkonu trestu, má ďalej pokračovať na slobode, teda v čase po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. V prípade sťažovateľa bol teda predpoklad vedenia riadneho života do budúca kontaminovaný už v dôsledku nesplnenia prvej materiálnej podmienky. Následne predostretím teoretických východísk založil svoju úvahu o negatívnej prognóze vedenia riadneho života sťažovateľa do budúca na (i) počte jeho odsúdení pre druhovo rovnorodú majetkovú trestnú činnosť (neoprávnené vyrobenie a používanie elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty, marenie výkonu úradného rozhodnutia, kapitálový podvod, zanedbanie povinnej výživy, sprenevera a podvod) páchanú opakovane a v krátkom časovom rozptyle (od roku 2005, potom 2007, 2009, 2013, 2016, 2019 opakovane, 2020 opakovane, 2024), (ii) na druhoch uložených trestov, medzi ktorými dominovali podmienčné tresty odňatia slobody vrátane jedného prípadu podmienčného prepustenia z nepodmienečného trestu odňatia slobody, z čoho vyplýva, že sťažovateľovi už bolo viacnásobne poskytnuté dobrodenie v prospech preferencie jeho osobnej slobody pred jej obmedzením v podobe výkonu trestu odňatia slobody, (iii) na spôsobe života sťažovateľa, ktorý aj počas doby činnosti finančného poradcu v oblasti poisťovníctva počas pobytu na slobode páchal majetkovú trestnú činnosť v snahe finančného prílepkovania, (iv) na nesplnení povinnosti náhrady spôsobenej škody ako súdom uloženou povinnosťou a (v) menej priaznivej resocializačnej prognóze (aj podľa hodnotenia zo strany príslušného orgánu Zboru väzenskej a justičnej stráže) v dôsledku prítomnosti stredného rizika recidívy trestnej činnosti. Z uvedeného je

teda zrejme, že krajský súd založil svoj záver o negatívnej prognóze vedenia riadneho života sťažovateľa v čase po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody na konkrétnych skutočnostiach, ktoré až detailným spôsobom špecifikoval a vysvetlil, pričom predchádzajúca trestná činnosť sťažovateľa bola jedným z viacerých, nie jediným argumentom vyhodnoteným v jeho neprospech (v tomto smere teda nie je možné aprobovať argumentáciu sťažovateľa).

29. Ústavný súd prízvukuje, že aj pozitívny záver o snahe odsúdeného pri náhrade škody môže avizovať jeho polepšenie (ako to kontextuálne vyplýva aj z nálezov ústavného súdu č. k. IV. ÚS 241/2024-25 z 29. mája 2024 publikovaného v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 22/2024, dokonca s výhradou eliminácie rozhodnutia o výkone podmienčne odloženého trestu odňatia slobody v prípade objektívnej nemožnosti nahradiť škodu). Sťažovateľ však na plnenie tejto súdom určenej povinnosti rezignoval, čo mu, naopak, kriticky vyčíta krajský súd, keď konštatuje jeho problém „*rešpektovať zákonom chránené právo nesiahat' na cudzí majetok*“. Všetky tieto skutočnosti v ich kumulatívnom pôsobení nepreukazovali polepšenie/nápravu sťažovateľa, a teda neposkytovali v rozumnej miere odôvodnený predpoklad vedenia riadneho života v čase po jeho podmienčnom prepustení z čiastočne vykonaného trestu odňatia slobody (naopak, podporovali záver o potrebe preferencie preventívnej funkcie výkonu tohto trestu). Možno na uvedenom podklade uzavrieť, že závery krajského súdu nie sú ani v tejto časti jeho argumentácie arbitrárne alebo ústavne neudržateľné.

30. Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že nie je konfliktom so zákazom dvojitého postihu (*res iudicata*) podľa čl. 50 ods. 5 ústavy, čl. 4 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a § 2 ods. 8, § 11 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, ak súd pri posudzovaní splnenia materiálnej podmienky podmienčného prepustenia spočívajúcej v možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, zohľadní recidívu (najmä úmyselnej a druhovo rovnorodej) trestnej činnosti, skorší výkon trestu (trestov) odňatia slobody, spáchanie ďalšieho trestného činu v skúšobnej dobe určenej pri skoršom, pôvodne podmienčnom odsúdení alebo pri podmienčnom prepustení týkajúcom sa trestu (jeho zvyšku), ktorý odsúdený vykonáva, alebo spáchanie trestného činu, za ktorý je odsúdený aktuálne vo výkone trestu v skúšobnej dobe určenej pri skoršom podmienčnom odsúdení alebo podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Ide totiž o skutočnosti, ktoré očakávanie vedenia riadneho života v budúcnosti nevyhnutne kauzálne (aj keď nie výlučne) podmieňujú a netýkajú sa len samotného trestného činu konštatovaného predmetným odsúdením, ale dominantne externých okolností páchania trestnej činnosti pred dotknutým odsúdením alebo po ňom, a to v relevantnom zákonom kontexte, pričom súd musí hodnotiť splnenie takej podmienky obligatórne (samozrejme, s adekvátnym odrazom v odôvodnení svojho rozhodnutia, teda nielen mechanickým odkazom na kriminálnu minulosť odsúdeného – k tomu pozri I. ÚS 36/2022). Nepripustná (podľa okolností prípadu až v rovine ústavnej neudržateľnosti) by bola len výlučná absolutizácia samotného odsúdenia (bez prítomnosti súvislostí uvedených v predchádzajúcej vete), ktorého by sa taká úvaha týkala, s vyústením do negatívneho záveru pre možnosť podmienčného prepustenia odsúdeného (nemožno podmienčne prepustiť len preto, lebo odsúdený spáchal to, za čo bol uznaný za vinného konkrétnym rozsudkom, k tomu pozri uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 511/2023-8 z 11. októbra 2023, bod 24, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 89/2023 – I. a rovnako tak aj IV. ÚS 512/2023, bod 24).

31. Krajský súd v tomto zmysle doterajšiu kriminálnu minulosť sťažovateľa neabsolutizoval (čo ústavná sťažnosť mechanicky a v nesúlade s obsahom rozhodnutia zdôrazňuje), naopak, vyhodnotil ju v kontexte ďalších okolností týkajúcich sa výkonu trestu a resocializačnej prognózy páchatel'a, teda z pohľadu minulosti a súčasnosti smerom do budúcnosti. Správne pritom obsahovo spojil obe zákonné materiálne podmienky podmieneneého prepustenia na slobodu, a to pojem „polepšenie“ s možnosťou očakávať, že páchatel' povedie riadny život nielen dodržiavaním väzenského režimu (na základe štátneho donútenia), ale aj po prepustení na slobodu, keď jedno podmieňuje druhé – polepšenie podmieňuje pozitívne postpenitenciárne očakávanie (k tomu pozri uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 511/2023-8 z 11. októbra 2023, bod 25, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 89/2023 – II., ako aj uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 136/2024-12 zo 7. marca 2024, bod 35, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 19/2024). Mýli sa teda sťažovateľ, ak tvrdí, že závery krajského súdu vopred znemožňujú v jeho prípade splniť podmienky na podmieneneé prepustenie. Samozrejme, ich splnenie (generované primárne potrebným polepšením) je kategoricky obt'aznejšie v prípade osoby s výraznou kriminálnou minulosťou, ktorá je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody (taký záver určite nie je excesívny, naopak, zodpovedá elementárnym pravidlám logického myslenia).

32. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú.

33. S ohľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť pre porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Z dôvodu tohto záveru (o neporušení už označeného práva) nebolo možné vzhľadom na obsahové prepojenie referenčných ustanovení uvažovať ani o porušení zákazu mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a podľa čl. 3 dohovoru, keďže tvrdené ujmy mali byť spôsobené práve rozhodnutím súdu, preto aj v tejto časti ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj pri sťažovateľom namietanom porušení práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľ ani vecne neodôvodňuje, len namieta bez bližšieho upresnenia, z čoho rezultuje potreba odmietnuť sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto časti aj z dôvodu nesplnenia náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

34. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietal porušenie aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pokiaľ ide o použitie tohto ustanovenia, ústavný súd v krátkosti konštatuje, že sa na prípad sťažovateľa *ratione materiae* neaplikuje, keďže v konaní o žiadosti o podmieneneé prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa nerozhoduje o „trestnom obvinení“ a ani o „občianskych právach alebo záväzkoch“ sťažovateľa v zmysle čl. 6 dohovoru

(pozri rozhodnutie o neprijateľnosti vo veci H. A. proti Rakúsku zo 7. 5. 1990, sťažnosť č. 16266/90). Článok 6 dohovoru sa teda zásadne nevzťahuje na vykonávacie konanie, v prípade jeho použiteľnosti by však boli vecné závery rovnaké. Ústavný súd preto odmieta aj túto časť sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

35. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa (zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu